

valtiovarainministerio@vm.fi
irmeli.vuori@vm.fi

Lausuntopyyntö: VM066:00/2010, 8.4.2011

SIJOITUSRAHASTODIREKTIIVIN TÄYTÄNTÖÖNPANO SUOMESSA

Pyydettyä lausuntona Suomen Asianajajaliitto kunnioittavasti esittää seuraavan.

1 Sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY täytäntöönpano: ehdotus laiksi sijoitusrahastolain muuttamisesta

Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2009/65/EY (**sijoitusrahastodirektiivi**) tavoitteena on yhteissijoitusyrityksiä koskevan jäsenvaltioiden kansallisten lainsäädäntöjen yhteen sovittaminen, jotta voidaan lähentää yhteissijoitusyritysten kilpailuedellytyksiä yhteisön tasolla ja taata samalla tehokkaampi ja yhdenmukaisempi suoja osuudenomistajille. Suomen Asianajajaliitto kannattaa sijoitusrahastodirektiivin tavoitetta. Samalla Asianajajaliitto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että vaikka sijoitusrahastodirektiivi ja sen täytäntöönpano EU-maissa osaltaan yhdenmukaistaa eurooppalaista käytäntöä, edelleen kilpailijamaiden (esimerkiksi Suomen ja Ruotsin) välillä on sääntelyeroja, joiden poistamiseen tulisi pyrkiä.

Ehdotetussa laissa sijoitusrahastolain muuttamiseksi on laajalti pyritty mukailemaan direktiivin suomenkielisen käännöksen tekstiä. Vaikka tämä on perusteltua direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi, Asianajajaliitto katsoo kuitenkin, pelkkä direktiivitekstin toistaminen tekee lain paikoin vaikealukaiseksi ja monitulkintaiseksi¹. Lisäksi lakiehdotusten perustelut ovat niukahkot ja paikoin ainoastaan toistavat lakipykälissä sanottua. Jatkovalmistelussa tulisi lakitekstin selkeyttämiseen ja perustelujen laajentamiseen kiinnittää huomiota.

¹ Esimerkkinä vaikeasti ymmärrettävästä säännöksestä voidaan mainita ehdotettu 128 §, jonka mukaan ”yhteissijoitusyritys, joka ei harjoita toimintaa Suomessa sivuliikkeen välityksellä tai *palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella*, saa markkinoida osuuksiaan Suomessa edellyttäen, että sen kotivaltion toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut markkinoinnin aloittamisesta Finanssivalvonnalle”. Saman pykälän 1 momentin 2 kohdassa on todettu, että markkinoinnin aloittamista koskevassa ilmoituksessa on oltava yhteissijoitusyrityksen säännöt tai perustamisasiakirjat, rahastoesite ja *tarvittaessa* viimeisin vuosikertomus ja mahdollinen sen jälkeinen puolivuotiskatsaus 131 §:n 2 momentin mukaisina käännöksinä. Asianajajaliitto katsoo, että joko lakitekstissä tai perusteluissa olisi hyvä tarkentaa, millaisia yhteissijoitusyrityksiä pykälä koskee ja mitä direktiivin suomenkielisestä käännöksestä otettu sana ”tarvittaessa” tarkoittaa vuosikertomuksen ja puolivuotiskatsauksen toimittamisen yhteydessä.

Erityisesti jatkovalmistelussa huomiota tulisi kiinnittää soveltamisalan selkeyttämiseen sekä soveltamisalan ja määritelmien keskinäiseen toimivuuteen. Esimerkiksi 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa todetaan, että yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan ”muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa toimiluvan saanutta sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettua yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa yritystä, joka on perustettu sopimusoikeudellisten säännösten (rahastoyhtiön hoidossa oleva sijoitusrahasto), trusteeja koskevien säännösten (englanniksi unit trust) tai yhtiöjärjestyksen (sijoitusyhtiö) nojalla”. Kuitenkin 1.1 §:ssä todetaan, että ”tätä lakia sovelletaan rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön harjoittamaan toimintaan sekä yhteissijoitusyrityksen (yhteissijoitusyritys) ja sijoitusrahastodirektiivin soveltamisalaan kuulumattoman ulkomaisen yhteissijoitusyrityksen osuuksien markkinoimiseen yleisölle”. Myös muualla non-UCITS -rahastoihin viitataan sijoitusrahastodirektiivin soveltamisalaan kuulumattomana yhteissijoitusyrityksenä, mikä on ristiriidassa 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen määritelmän kanssa.

2 Sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY täytäntöönpano: ehdotus laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Ehdotetun lain 39 §:n mukaan Finanssivalvonta voi määrätä rikemaksun muun muassa sille, joka laiminlyö sijoitusrahastolain 93 a §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden avaintietoesitteen kirjoittamistavasta. Ehdotetun sijoitusrahastolain 93 a §:n 2 momentissa todetaan seuraavaa:

”Avaintietoesite on kirjoitettava tiiviisti yleiskielellä. Se on laadittava yhteiseen, vertailukelpoiseen muotoon muiden kuin ammattimaisten sijoittajien kannalta ymmärrettävällä tavalla. Tietojen on oltava asiallisia ja selkeitä ja yhdenmukaisia rahastoesitteen kanssa.”

Perusteluissa on toistettu lakiehdotuksen teksti, mutta vaatimuksia ei ole selvennetty tai tarkennettu miltään osin. Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan avaintietoesitteen yleiskielisyys, ymmärrettävyys, asiallisuus ja selkeys ovat vaikeasti mitattavia, subjektiivisia käsitteitä. Edellä sanotun perusteella määrättävä rikemaksu on vaikeasti ennakoitavissa ja erityisesti ennen markkinakäytännön muodostumista voi aiheuttaa merkittävää epävarmuutta markkinatoimijoiden keskuudessa.

3 Sijoitusrahastolain kansalliset tarkistustarpeet

3.1 Panttausmerkintä (SRL 57.4 §)

Suomen Asianajajaliitto kannattaa rahasto-osuusrekisteriin tehtävää panttausmerkintää ja sen kirjaamista lakiin, vaikka lähteekin siitä, että ehdotettu lainkohta vastaa jo voimassaolevaa oikeustilaa. Asianajajaliitto pitää ehdotusta tärkeänä siitäkin syystä, että Rahoitustarkastuksella on aiemmin ollut kanta, jonka mukaan rahasto-osuustodistukset on annettava, jos rahasto-osuuden aikoo pantata.

3.2 Vahingonkorvausvastuuta koskevat ehdotukset (134 – 136§)

Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksen ollessa edelleen kesken Suomen Asianajajaliitto pitää perusteltuna sitä, että sijoitusrahastolain vahingonkorvaussäännökset tulisi uudistaa arvopaperimarkkinalain

kokonaisuudistuksen yhteydessä, jotta säännösten keskinäisestä yhdenmukaisuudesta voitaisiin riittävällä tavalla varmistua.

3.3 Ryhmäkanne (140.5 §)

Ehdotuksessa kansallisista tarpeista johtuvista muutoksista ehdotetaan uutta sijoitusrahastolain 140 § 5 momenttia, jonka mukaan sijoitusrahaston tultua lakkautetuksi kuluttaja-asiamies voi ryhmäkannelain 4 §:n nojalla vuoden kuluessa sijoitusrahaston lakkauttamisesta panna kantajana vireille ryhmäkanteen ja käyttää siinä asianosaisena puhevaltaa. Asianajajaliiton näkemyksen mukaan on tärkeää, että mahdollisten sijoitusrahastolakiin perustuvien ryhmäkanteiden vireillepanossa ja hoitamisessa turvataan riittävä asiantuntemus rahastosijoittamisen erityspiirteiden ja niihin liittyvien vahingonkorvauskysymysten suhteen. Koska sijoitusrahastolain 143 §:n mukaan Finanssivalvonnalla on niin ikään oikeus tarvittaessa ajaa kannetta rahasto-osuudenomistajien puolesta, tulisi Asianajajaliiton näkemyksen mukaan pohtia näiden menettelyjen keskinäistä suhdetta ja varmistua, ettei päällekkäisiä ryhmäkanteen luonteisia menettelyjä saateta vireille. Vähintäänkin ehdotettuun 140.5 §:ään tulisi kirjata perusteluissa todetusti, että kuluttaja-asiamies voi *Finanssivalvontaa kuultuaan* panna vireille ryhmäkanteen.

Helsingissä 24. toukokuuta 2011

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Mika Ilveskero

Suomen Asianajajaliiton puheenjohtaja, asianajaja

LAATIJAT

asianajaja Merja Kivelä, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy, Helsinki
 asianajaja Janne Lauha, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy, Helsinki
 asianajaja Tuija Näräkkä, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu arvopaperimarkkina- ja rahoitusoikeuden asiantuntijaryhmässä.